

**Aanvullend vleermuisonderzoek
in verband met de sloop van een
tweetal 2 onder 1 kap woningen
aan de Bakkerslaan te IJhorst
en de nieuwbouw van een
appartementencomplex ter
plekke**

Rapport Bureau Veldkamp

Auteur: drs. R. Veldkamp

Opdrachtgever: Marcel Beek, Roobeek-Advies

21 oktober 2013

Bureau Veldkamp

De Rikking 46
8332 CG Steenwijk

tel: 0521 517440
mob: 06 30657824
email: veldkamp16@zonnet.nl
website: www.bureauveldkamp.nl

Gelieve bij overname van gegevens uit dit rapport de volgende bronvermelding te gebruiken:
Veldkamp, R. 2013. aanvullend vleermuisonderzoek in verband met de sloop van een tweetal 2 onder
1 kap woningen aan de Bakkerslaan te IJhorst en de nieuwbouw van een appartementencomplex ter
plekke. Rapport Bureau Veldkamp, Steenwijk.

© R. Veldkamp, Steenwijk

Aanvullend vleermuisonderzoek in verband met de sloop van een tweetal 2 onder 1 kap woningen aan de Bakkerslaan te IJhorst en de nieuwbouw van een appartementencomplex ter plekke

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Reden aanvullend onderzoek	4
De plannen	4
Toetsingskader	6
Methode	7
Resultaten vleermuizen	7
Resultaten vogels	7
Conclusie	8
Literatuur	8
Bijlage 1. Tabellen soorten Flora- en Faunawet	9

Inleiding

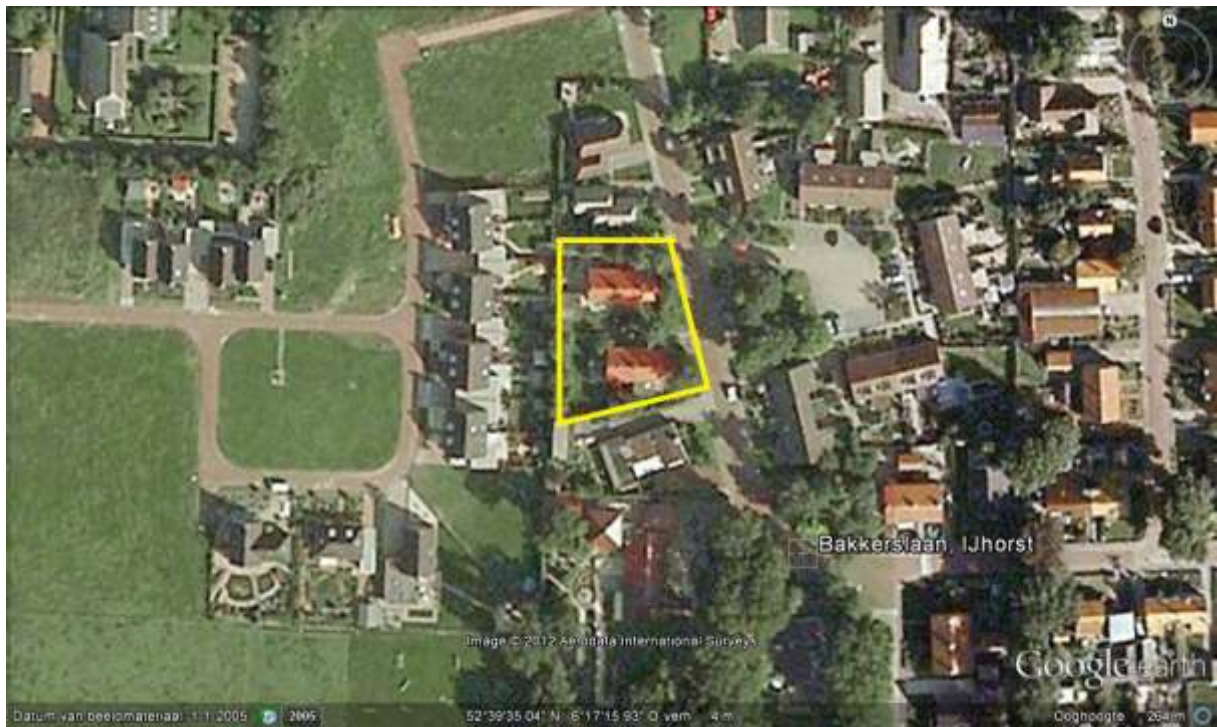
Het ligt in de bedoeling dat aan de Bakkerslaan te IJhorst een herontwikkeling gaat plaatsvinden. Men wil een tweetal 2 onder 1 kap woningen slopen en die vervangen door een appartementencomplex bestaande uit 11 eenheden. Het gaat om de Bakkerlaan 2c, 4, 6 en 8. Om de zaken te bezien heeft Bureau Veldkamp op 11 september 2012 de locatie overdag bezocht waarbij een quickscan werd uitgevoerd. Om meer zekerheid te verkrijgen werd op 17 september 2012 een tweede bezoek afgelegd, ditmaal rond zonsondergang. Hierbij werden rond en mogelijk op de woningen vleermuizen waargenomen (Veldkamp 2012). Omdat de overheid wat betreft het voorkomen van vleermuizen (verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden) tamelijk rigide opereert: zonder mitigatie wordt geen toestemming verleent om in te grijpen bij het voorkomen van vleermuizen. Derhalve moest er meer zekerheid worden verkregen.

Reden aanvullend onderzoek

De quickscan die in 2012 werd uitgevoerd vond vrij laat in het seizoen plaats. De meeste vogels hadden het broedseizoen beëindigd. Daarom kon niet bepaald worden welke vogelsoorten op de daken van de af te breken panden hebben gebroed. De huismus ligt voor de hand, maar er zouden ook andere soorten kunnen zitten. Bleef het alleen bij vogels dan kan men dusdanige mitigerende maatregelen treffen dat de daken van de nieuw te bouwen woningen opnieuw broedgelegenheid kunnen bieden aan vogels die onder dakpannen plegen te broeden. Omdat de planlocatie wellicht een functie heeft voor tenminste twee vleermuissoorten en er aanwijzingen zijn gevonden dat er mogelijk vleermuizen verblijven op de af te breken panden, bleek nader onderzoek nodig. Dit kon niet meer in 2012 omdat het seizoen te ver gevorderd was. Daarom moest het aanvullende onderzoek plaatsvinden op geschikte momenten in 2013. Nadere kennis is nodig omdat er bij vleermuizen mitigatie vooraf moet plaatsvinden. Een eenmalige waarneming is onvoldoende om mitigerende maatregelen op te baseren. Bij het nadere onderzoek naar vleermuizen kan tevens vastgesteld worden of, en zo ja, welke vogels op de daken van de te slopen panden aan de Bakkerslaan huizen.

De plannen

Het plangebied ligt aan de Bakkerslaan te IJhorst, gemeente Staphorst. De af te breken panden zijn de nrs. 2c, 4, 6 en 8. Afbeelding 1 laat de planlocatie zien, afbeelding 2 laat het te realiseren appartementencomplex zien..

Afbeelding 1. Het plangebied geel omkaderd (bron: Google Earth).

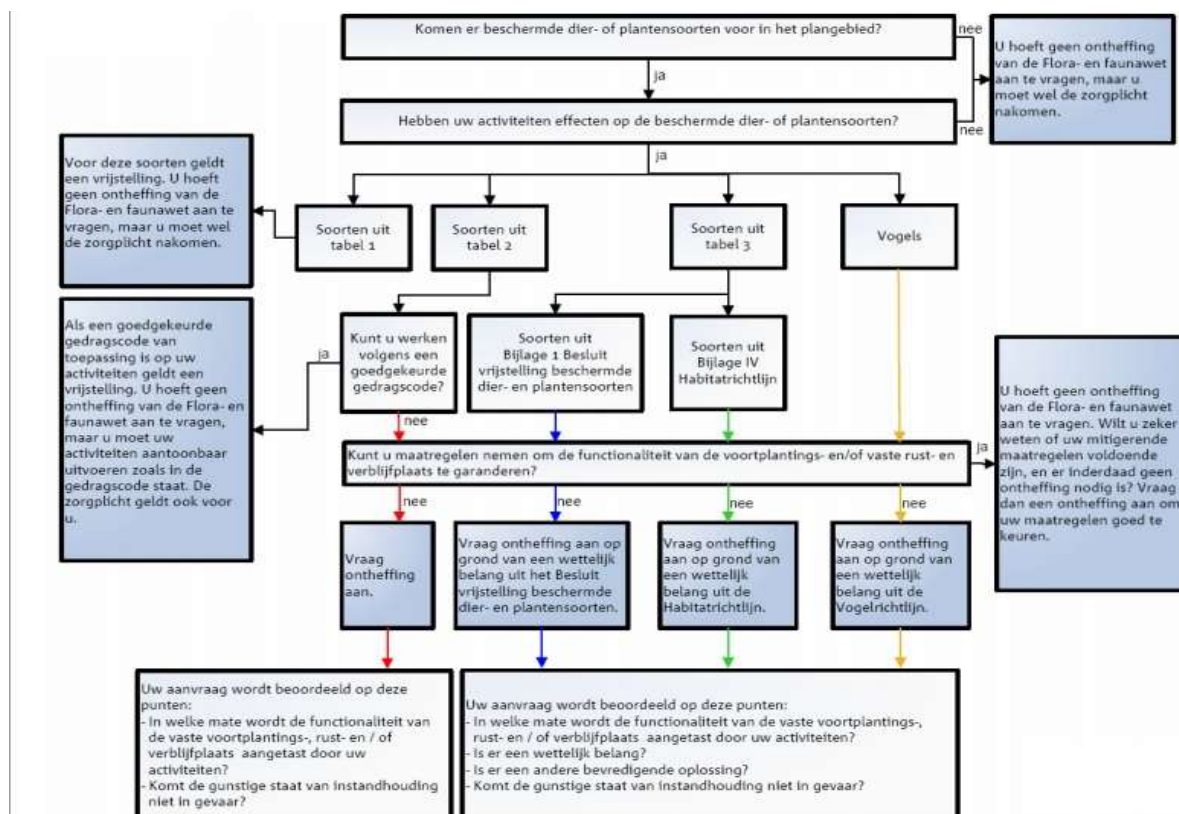
Afbeelding 2. Het te bouwen appartementencomplex (bron: Roobeek-Advies).

Toetsingskader

De plannen om de af te breken woningen aan de Bakkerslaan te vervangen door een appartementencomplex wordt tegen het licht gehouden van de Flora- en Faunawet (FF-wet). Deze wet richt zich op de bescherming van wilde inheemse plant- en diersoorten. De soorten die onder de FF-wet vallen, staan opgesomd in drie tabellen (bijlage 1), waarbij in dit geval vooral tabel 3 relevant is:

Deze tabel met de titel ‘Soorten bijlage IV Habitatrichtlijn/bijlage 1 Algemene Maatregel van Bestuur’ somt de meest kwetsbare soorten op. Komen soorten uit deze tabel in het gedrang, dan is een ontheffing nodig. Een ontheffingaanvraag voor de soorten van tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: 1) er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang, 2) er is geen alternatief, 3) doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar (aan alle drie moet voldaan zijn) (de uitgebreide toets voor ontheffingverlening). Deze geldt ook voor alle vogelsoorten en alle inheemse vleermuissoorten. In het geval van vleermuizen gaat het hier niet alleen om verblijfplaatsen, maar ook om vliegroutes en jachtgebieden.

Door het toenmalige ministerie van LNV is op 26 augustus 2009 een aangepast beoordelingsschema voor de ontheffingsplicht bij ruimtelijke ingrepen gepubliceerd. Bij dit schema staan mitigerende maatregelen waarmee de leefomgeving van beschermde planten en dieren behouden moeten blijven centraal. Als de effecten van beoogde ruimtelijke ingrepen op beschermde soorten niet gecompenseerd kunnen worden, is er in het kader van de FF-wet sprake van een ontheffingsplicht. Mitigatie kan derhalve omslachtige ontheffingsprocedures voorkomen. In het navolgende schema staan de te nemen stappen weergegeven.

Figuur 1. Stroomschema van de effecten van mitigerende maatregelen op beschermde soorten uit de Flora- en Faunawet en de Habitatrichtlijn.

In de praktijk wordt voor het verloren gaan van verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden van vleermuizen geen ontheffing verleend. Er moet dus altijd gemitigeerd worden.

Methode

Het plangebied aan de Bakkerslaan te IJhorst werd in 2013 door Bureau Veldkamp op drie avonden bezocht om te bezien in hoeverre dit een functie heeft voor vleermuizen. Naast zichtwaarnemingen werd bij de drie bezoeken gebruik gemaakt van een bat-detector (Stag Electronics Batbox III). Dit om door vleermuizen geproduceerde echolocatiesignalen ook voor het menselijk oor hoorbaar te maken. Ook werden inlichtingen ingewonnen bij bewoners van de af te breken woningen. Tevens werd gelet op de aanwezigheid van poepsporen die zouden kunnen duiden op verblijfplaatsen van vleermuizen op de woningen. Daarnaast werd er naar aanwijzingen gezocht die zouden kunnen duiden op het feit dat er vogels op de daken van de te slopen panden broeden.

Op 7 juni vond het eerste bezoek plaats. Het was die dag mooi weer geweest met een maximale temperatuur van 22 °C. Het bezoek ving aan om 21.45 uur en eindigde om 23.30 uur. Zonsondergang was die dag om 21.56 uur. Op 6 juli vond het tweede bezoek plaats. Dit bezoek duurde van 21.45 uur tot 23.30 uur. Zonsondergang was om 22.00 uur. Overdag was het 25 °C geweest. Gedurende de waarnemingsperiode was het windstil en ideaal weer om vleermuizen te kunnen waarnemen. Het derde bezoek vond plaats op 24 augustus. Het was overdag 22 °C geweest, en ook op deze avond was het windstil. Zonsondergang was die avond om 20.45 uur. Het bezoek duurde van 20.30 uur tot 22.00 uur.

Resultaten vleermuizen

Op 7 juni werden tussen 22.15 uur en 22.26 uur maximaal twee gewone dwergvleermuizen bij de af te breken woningen waargenomen. Deze dieren kwamen van elders en leken geen bepaalde relatie te hebben met de af te breken woningen. Poepsporen die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen op de af te breken woningen werden niet aangetroffen. Op 6 juli werd om 22.30 uur één gewone dwergvleermuis boven de planlocatie waargenomen en om 22.30 uur een grotere soort, mogelijk een laatvlieger. Ook deze keer werd geen directe relatie met de af te breken woningen vastgesteld. Volgens bewoners van één van de af te breken panden zien ze s'avonds zo nu en dan een enkele vleermuis, maar geen grotere aantallen die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van een kraamkamer. Op 24 augustus werd alleen een gewone dwergvleermuis waargenomen om 21.14 uur. Wederom leek deze vleermuis van elders te komen en vloog eenmalig over de planlocatie.

Resultaten vogels

Tijdens de drie bezoeken werden er geen aanwijzingen gevonden dat er vogels op de daken van de af te breken panden broeden.

Conclusie

Ten aanzien van vleermuizen kan de conclusie helder zijn. Op de af te breken woningen aan de Bakkerslaan te IJhorst bevindt zich geen verblijfplaats van vleermuizen. Incidenteel vliegen er enkele vleermuizen over de planlocatie maar men kan niet spreken van een vliegroute en ook niet van een jachtgebied. Ook is er geen permanente verblijfplaats op de woningen aanwezig. Afbraak van de bestaande woningen en nieuwbouw van een appartementencomplex zal geen gevolgen hebben voor vleermuizen. Wat betreft vogels: er werden geen aanwijzingen gevonden dat er vogels op de daken van de af te breken woningen broeden. Voor de realisatie van een appartementencomplex aan de Bakkerslaan behoeven derhalve geen mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Literatuur

Veldkamp, R. 2012. Natuurtoets in verband met de sloop van een tweetal 2 onder 1 kap woningen aan de Bakkerslaan te IJhorst en de nieuwbouw van een appartementencomplex ter plekke. Rapport Bureau Veldkamp, Steenwijk.

Bijlage 1. Tabellen soorten Flora- en Faunawet

Tabel 1: Algemene soorten

R = soort van Rode lijst 2004

Zoogdieren

aardmuis *Microtus agrestis*
bosmuis *Apodemus sylvaticus*
dwergmuis *Micromys minutus*
bunzing *Mustela putorius*
dwergspitsmuis *Sorex minutus*
egel *Erinaceus europeus*
gewone bosspitsmuis *Sorex araneus*
haas *Lepus europeus*
hermelijn *Mustela erminea*
huisspitsmuis *Crocidura russula*
konijn *Oryctolagus cuniculus*
mol *Talpa europea*
ondergrondse woelmuis *Pitymys subterraneus*
ree *Capreolus capreolus*
rosse woelmuis *Clethrionomys glareolus*
tweekleurige bosspitsmuis *Sorex coronatus*
veldmuis *Microtus arvalis*
vos *Vulpes vulpes*
wezel *Mustela nivalis*
woelrat *Arvicola terrestris*

Reptielen en amfibieën

bruine kikker *Rana temporaria*
gewone pad *Bufo bufo*
middelste groene kikker *Rana esculenta*
kleine watersalamander *Triturus vulgaris*
meerkikker *Rana ridibunda*

Mieren

behaarde rode bosmier *Formica rufa*
kale rode bosmier *Formica polyctena*
stronkmier *Formica truncorum*
zwartrugbosmier *Formica pratensis*

Slakken

wijngaardslak *Helix pomatia*

Vaatplanten

aardaker *Lathyrus tuberosus*
akkerklokje *Campanula rapunculoides*
brede wespenorchis *Epipactis helleborine*
breed klokje *Campanula latifolia*
dotterbloem* *Caltha palustris*
gewone vogelmelk *Ornithogalum umbellatum*
grasklokje *Campanula rotundifolia*
grote kaardenbol *Dipsacus fullonum*
kleine maagdenpalm *Vinca minor*
knikkende vogelmelk *Ornithogalum nutans*
koningsvaren *Osmunda regalis*
slanke sleutelbloem *Primula elatior*
zwanebloem *Butomus umbellatus*

*m.u.v. spindotterbloem

Tabel 2: overige soorten

R = soort van Rode lijst 2004

Zoogdieren

Damhert ^R *Dama dama*
Edelhert *Cervus elaphus*
Eekhoorn *Sciurus vulgaris*
Grijze zeehond ^R *Halichoerus grypus*
Grote bosmuis ^R *Apodemus flavicollis*
Steenmarter *Martes foina*
Wild zwijn *Sus scrofa*

Reptielen en amfibieën

Alpenwatersalamander *Triturus alpestris*
Levendbarende hagedis *Lacerta vivipara*

Dagvlinders

Moerasparelmoervlinder ^R *Euphydryas aurinia*
Vals heideblauwtje ^R *Lycaeides idas*

Vissen

Bermpje *Noemacheilus barbatulus*
Kleine modderkruiper *Cobitis taenia*
Meerval *Silurus glanis*
Rivierdonderpad *Cottus gobio*

Vaatplanten

Aangebrande orchis ^R *Orchis ustulata*
Aapjesorchis ^R *Orchis simia*
Beenbreek ^R *Narthecium ossifragum*
Bergklokje *Campanula rhomboidalis*
Bergnachtsorchis ^R *Platanthera chlorantha*
Bijenorchis *Ophrys apifera*
Blaasvaren ^R *Cystopteris fragilis*
Blauwe zeedistel *Eryngium maritimum*
Bleek bosvogeltje ^R *Cephalanthera damasonium*
Bokkenorchis ^R *Himantoglossum hircinum*
Brede orchis ^R *Dactylorhiza majalis majalis*
Bruinrode wespenorchis ^R *Epipactis atrorubens*
Daslook *Allium ursinum*
Dennenorchis ^R *Goodyera repens*
Duitse gentiaan ^R *Gentianella germanica*
Franjegentiaan ^R *Gentianella ciliata*
Geelgroene wespenorchis ^R *Epipactis muelleri*
Gele helmblom *Pseudofumaria lutea*
Gevlekte orchis ^R *Dactylorhiza maculata*
Groene nachtorchis ^R *Coeloglossum viride*
Groensteel ^R *Asplenium viride*
Grote keverorchis ^R *Listera ovata*
Grote muggenorchis ^R *Gymnadenia conopsea*
Gulden sleutelbloem ^R *Primula veris*
Harlekijn ^R *Orchis morio*
Herfstschroeforchis ^R *Spiranthes spiralis*
Hondskruid ^R *Anacamptis pyramidalis*
Honingorchis ^R *Herminium monorchis*
Jeneverbes ^R *Juniperus communis*
Klein glaskruid *Parietaria judaica*
kleine keverorchis ^R *Listera cordata*
kleine zonnedaauw ^R *Drosera intermedia*
klokjesgentiaan ^R *Gentiana pneumonanthe*
kluwenklokje ^R *Campanula glomerata*
koraalwortel ^R *Corallorhiza trifida*
kruisbladgentiaan ^R *Gentiana cruciata*
lange ereprijs *Veronica longifolia*
lange zonnedaauw ^R *Drosera anglica*
mannetjesorchis ^R *Orchis mascula*
maretak *Viscum album*
moeraswespenorchis ^R *Epipactis palustris*
muurbloem ^R *Erysimum cheiri*
parnassia ^R *Parnassia palustris*

pijlscheefkelk *R. Arabis hirsuta sagittata*
 poppenorchis *R. Aceras anthropophorum*
 prachtklokje *Campanula persicifolia*
 purperorchis *R. Orchis purpurea*
 rapunzelklokje *R. Campanula rapunculus*
 rechte driehoeksvaren *R. Gymnocarpium robertianum*
 rietorchis *Dactylorhiza majalis praetermissa*
 ronde zonnedaauw *R. Drosera rotundifolia*
 rood bosvogeltje *R. Cephalanthera rubra*
 ruig klokje *Campanula trachelium*
 schubvaren *R. Ceterach officinarum*
 slanke gentiaan *R. Gentianella amarella*
 soldaatje *R. Orchis militaris*
 spaanse ruiter *R. Cirsium dissectum*
 steenanjer *R. Dianthus deltoides*
 steenbreekvaren *Asplenium trichomanes*
 stengelloze sleutelbloem *R. Primula vulgaris*
 stengelomvattend havikskruid *R. Hieracium amplexicaule*
 stijf hardgras *R. Catapodium rigidum*
 tongvaren *Asplenium scolopendrium*
 valkruid *R. Arnica montana*
 veenmosorchis *R. Hammarbya paludosa*
 veldgentiaan *R. Gentianella campestris*
 veldsalie *R. Salvia pratensis*
 vleeskleurige orchis *R. Dactylorhiza incarnata*
 vliegenorchis *R. Ophrys insectifera*
 vogelnestje *R. Neottia nidus-avis*
 voorjaarsadonis *Adonis vernalis*
 wantsenorchis *R. Orchis coriophora*
 waterdrieblad *R. Menyanthes trifoliata*
 weideklokje *R. Campanula patula*
 welriekende nachtorchis *R. Platanthera bifolia*
 wilde gagel *R. Myrica gale*
 wilde herfsttijloos *Colchicum autumnale*
 wilde kievitsbloem *R. Fritillaria meleagris*
 wilde marjolein *Origanum vulgare*
 wit bosvogeltje *R. Cephalanthera longifolia*
 witte muggenorchis *R. Pseudorchis albida*
 zinkviooltje *R. Viola lutea calaminaria*
 zomerklokje *R. Leucojum aestivum*
 zwartsteel *Asplenium adiantum-nigrum*

Kevers

vliegend hert *Lucanus cervus*

Kreeftachtigen

rivierkreeft *Astacus astacus*

Tabel 3: soorten bijlage IV HR/bijlage 1 AMvB

R = soort van Rode lijst 2004

Bijlage 1 AMvB

Zoogdieren

das *Meles meles*
boommarter *Martes martes*
eikelmuis *Eliomys quercinus*
gewone zeehond *Phoca vitulina*
veldspitsmuis *Crocidura leucodon*
waterspitsmuis *Neomys fodiens*

Reptielen en amfibieën

adder *Vipera berus*
hazelworm *Anguis fragilis*
ringslang *Natrix natrix*
vinpootsalamander *Triturus helveticus*
vuursalamander *Salamandra salamandra*

Vissen

beekprik *Lampetra planeri*
bittervoorn *Rhodeus cericeus*
elrits *Phoxinus phoxinus*
gestippelde alver *Alburnoides bipunctatus*
grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*
rivierprik *Lampetra fluviatilis*

Dagvlinders

bruin dikkopje *Erynnis tages*
dwergblauwtje *Cupido minimus*
dwergdikkopje *Thymelicus acteon*
groot geaderd witje *Aporia crataegi*
grote ijsvogelvinder *Limenitis populi*
heideblauwtje *Plebejus argus*
iepepage *Strymonidia w-album*
kalkgraslanddikkopje *Spialia sertorius*
keizersmantel *Argynnis paphia*
klaverblauwtje *Cyaniris semiargus*
purperstrepparelmoervlinder *Brenthis ino*
rode vuurvinder *Palaeochrysophanus hippothoe*
rouwmantel *Nymphalis antiopa*
tweekleurig hooibeestje *Coenonympha arcania*
veenbesparelmoervlinder *Bolaria aquilonais*
veenhooibeestje *Coenonympha tullia*
veldparelmoervlinder *Melitaea cinxia*
woudparelmoervlinder *Melitaea diamina*
zilervlek *Clossiana ephrosyne*

Vaatplanten

groot zeegras *Zostera marina*

Zoogdieren

baardvleermuis *Myotis mystacinus*
bechstein's vleermuis *Myotis bechsteinii*
bever *Castor fiber*
bosvleermuis *Nyctalus leisleri*
brandt's vleermuis *Myotis brandtii*
bruinvis *Phocoena phocoena*
euraziatische lynx *Lynx lynx*
franjestaart *Myotis nattereri*
gewone dolfin *Delphinus delphis*
gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*
gewone grootoorvleermuis *Plecotus auritus*
grijze grootoorvleermuis *Plecotus austriacus*
grote hoefijzerneus *Rhinolophus ferrumequinum*
hamster *Cricetus cricetus*
hazelmuis *Muscardinus avellanarius*
ingekorven vleermuis *Myotis emarginatus*

kleine dwergvleermuis *Pipistrellus pygmaeus*
 kleine hoefijzerneus *Rhinolophus hipposideros*
 laatvlieger *Eptesicus serotinus*
 meervleermuis *Myotis dasycneme*
 mopsvleermuis *Barbastella barbastellus*
 nathusius' dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*
 noordse woelmuis *Microtus oeconomus*
 otter *Lutra lutra*
 rosse vleermuis *Nyctalus noctula*
 tuimelaar *Tursiops truncatus*
 tweekleurige vleermuis *Vespertilio murinus*
 vale vleermuis *Myotis myotis*
 watervleermuis *Myotis daubentonii*
 wilde kat *Felis silvestris*
 witflankdolfijn *Lagenorhynchus acutus*
 witsnuitdolfijn *Lagenorhynchus albirostris*

Reptielen en amfibieën

boomkikker *Hyla arborea*
 geelbuikvuurpad *Bombina variegata*
 gladde slang *Coronella austriacus*
 heikikker *Rana arvalis*
 kamsalamander *Triturus cristatus*
 knoflookpad *Pelobates fuscus*
 muurhagedis *Podarcis muralis*
 poelkikker *Rana lessonae*
 rugstreeppad *Bufo calamita*
 vroedmeesterpad *Alytes obstetricans*
 zandhagedis *Lacerta agilis*

Dagvlinders

donker pimperlblauwtje *Maculinea nausithous*
 grote vuurvlinder *Lycaena dispar*
 pimperlblauwtje *Maculinea teleius*
 tijmblauwtje *Maculinea arion*
 zilverstreephooibeestje *Coenonympha hero*

Libellen

bronslibel *Oxygastra curtisii*
 gaffellibel *Ophiogomphus cecilia*
 gevlekte witsnuitlibel *Leucorrhinia pectoralis*
 groene glazenmaker *Aeshna viridis*
 noordse winterjuffer *Sympecma paedisca*
 oostelijke witsnuitlibel *Leucorrhinia albifrons*
 rivierrombout *Stylurus flavipes*
 sierlijke witsnuitlibel *Leucorrhinia caudalis*

Vissen

houting *Conegonus oxyrrhynchus*
 steur *Acipenser sturio*